

ŞİKE SUÇUNUN REKABETE AYKIRILIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Av. Hüseyin Alpay KÖSE

Spor Hukuku Enstitüsü Başkan Yard.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Spor Hukuku Komisyonu Üyesi

Bilindiği gibi 2011 yılı temmuz ayında ülke spor kamuoyu şike soruşturması ile karşı karşıya gelmiş ve yoğun bir şekilde bu gündem ile meşgul olmuştur. Ceza davasının yanı sıra Spor Yargısının da paralel biçimde devam ediyor olması birçok soruyu da beraberinde getirmiş ve ilk kez karşılaşılan bu durum ciddi tartışmalara yol açmıştır. Daha sonra ise bu soruların çoğu cevaplanmadan ve yeni sorular ortaya çıkararak iki yargılamada nihayete ermiştir.

Bu sorulardan belki de en az tartışılanı Şike suçunun işlenmiş olmasının Rekabet Hukuku anlamında da bir ihlal teşkil edip etmediğidir. Gerçekten de özellikle haklarının yendiğini düşünen takımlarca dile getirilen bu görüş nedeni ile, konunun en yetkili mercii olan Rekabet Kuruluna başvuruda bulunulmuş, ancak kurum bu eylemin rekabeti etkilemediği yönünde karar vermiştir.

Bu konuda bir karara varmadan önce Futbol kulüplerinin birer teşebbüs olup olmadıklarının değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu soruya cevap olarak baş vurulabilecek belki de en önemli kaynak kuşkusuz Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD)'dır. Zira ABAD sporun rekabeti önleyici işlemleri açısından -özellikle Bosman kararı- çok önemli karara imza atmış ve bu kararları verirken önemli tanımlamalarda bulunmuştur.

Divan UEFA'nın tüm savunmaların aksine sporun günümüzde artık iktisadi bir faaliyet olarak nitelenmesinin kaçınılmaz olduğunu net olarak ortaya koymuştur. Nitekim Rekabet kurulunun da daha önce Beşiktaş ve Galatasaray kulübü arasında transfer konusunda yapılan bir anlaşmaya ilişkin kararında Kulüplerin teşebbüs olduğu hususunda kararı bulunmaktadır. Zaten günümüz futbolunu salt bir sportif

organizasyon olarak nitelemek, gelinen ekonomik büyüklük düşünüldüğünde mümkün değildir.

Bu tespitine rağmen Rekabet Kurulu, bir teşebbüs olan spor kulüplerinin iktisadi faaliyetlerinin açık olarak olmasına karşın her faaliyetinin iktisadi olmadığını ve özellikle spor karşılaşmalarının iktisadi faaliyet olarak değerlendirilemeyeceğini; *“Bununla birlikte, spor kulüplerinin söz konusu faaliyetlerigerçekleştirirken teşebbüs statüsüne sahip olması, bu kuruluşların sporla ilgili tüm faaliyetlerinde teşebbüs statüsünü taşıyacağı anlamına gelmemektedir. Dolayısıyla, belirli bir iktisadi kazanç beklentisini içinde barındırsa bile sportif müsabakaların birer iktisadi faaliyet olarak değerlendirilmesi mümkün değildir”* şeklinde ifade etmiştir.

Açıkçası bu görüşe katılmak mümkün değildir. **Zira bir futbol takımının asıl iktisadi konusu oynadığı maçların tam olarak kendisidir.** Bilet, loca ve ya ürün satışını bir iktisadi faaliyet olarak kabul eden Rekabet Kurulunun, bu satışları yapma gerekçesini teşkil eden nedenin ne olduğunu gözden kaçırmaması hatalı bir tespit olmuştur. Kulüpler bilet ya da başkaca sattığı her üründe aslında bizzat maçlarını ve bu maç sonuçlarında elde edilmesi muhtemel kazançları pazarlamaktadırlar. Örneğin bir taraftar kulübe ait bir ürünü alırken o ürünü oynanacak futbol müsabakası nedeni ile almaktadır.

Bunun yanında ülkemizin önde gelen kulüpleri ve özellikle şike sürecinde ismi geçen kulüplerborsa yolu ile halka açık olarak işlem görmektedir. Belki bir açıdan taraftarların aldıkları ürünleri duygusal saiklerle edindikleri söylense dahi hissedarların kulübün mali yapısına göre alım yaptığı çok açıktır. Bir kulübün mali yapısı ise elde edeceği sportif başarı ile doğrudan ilintilidir. Zira kulüpler oynadıkları maçları sadece spor olsun diye yapmamaktadırlar. Bugün bir süper lig kulübününün maç kazanması halinde elde ettiği maç başı gelir **980.000,00TL** civarındadır. Yani bir maç kazanmak kulübe neredede ise bir milyon lira kazandırmaktadır. Ayrıca kulüpler lig sonu sıralamalarına göre ilave ücretler almaktadırlar. Söz gelimi şampiyon olan kulüp diğer takımlardan fazla olarak **16.000.000,00 TL** gelir elde etmektedir.

Bu durumda şampiyon olan kulübün diğer kulüplere göre çok fazla gelir elde ettiği ve bu sonucun da - eğer gelir Şike yolu ile elde edildi ise- çok açık olarak haksız rekabete yol açtığı ortadadır. Şike eylemine dayalı olarak elde edilen bu gelir ile hem şirket karı çok yükseltilmekte hem de

diğer sezon için kurulacak takıma transfer yapma noktasında yüksek bir avantaj elde edilmektedir. Buna bağlantılı olarak şampiyonlar ligi gibi organizasyonlara gitme noktasında elde edilecek haklar da düşünöldüğünde bir takımın sadece bir maçta şike yaparak dahi rakip takımlara göre fazladan ve haksız olarak en az **34.000.000,00 TL** gibi yüksek bir rakam elde edebileceği göz ardı edilmemelidir.

Rekabet Kurulunun en önemli değerlendirme hatası “Şike” eyleminin sadece spor müsabakalarının sonuçlarını tespit ile ilgili olduğunu düşünmek olmuştur. **Oysaki şikenin asıl amacı müsabaka sonucu etkilemek değil, bu etki neticesi bir gelir ya da çıkar elde etmektir.** Çoğu zaman bu çıkarı kişilerin kendi menfaatleri için elde ettikleri doğru olabilir, ancak unutulmamalıdır ki kulüpte bu durumdan dolayı direk olarak menfaat sağlamaktadır. Ayrıca mutlaka başka bir kulüpte bu işten zarar görmektedir.

Bu açıdan Rekabet Kurulunun *“Dolayısıyla, şike anlaşmalarının rakip teşebbüsler arasında gerçekleştirilen iktisadi rekabeti bozucu bir anlaşma olarak değerlendirilmesinden ziyade, spor etiğine aykırı ve sportif rekabeti bozucu eylemler olarak değerlendirilmesi daha uygundur”* görüşüne katılmak hiçbir açıdan mümkün değildir.

Futbol özelinde sportif organizasyonların artık iktisadi yönlerinin çok ön planda olduğu bu nedenle her türlü işlem ve eylemlerin mutlaka bu açıdan da değerlendirilmesi gerektiği aşikârdır. Ligi aynı puanla bitirmiş iki takımdan birinin “bir” puanı dahi şike eyleminden elde etmesi diğer takımla arasında çok büyük bir iktisadi fark ve haksız avantaj elde etmesine yol açabilmektedir. Futbolda rekabetin ana konusunu “mali güç” oluşturduğundan şike yolu ile elde edilecek gelirin, rekabet kurallarına açıkça aykırılığa yol açtığı söylenmek zorundadır.

Av. H. Alpay KÖSE